

مبانی پایه:

BELLAR, L.

روان

روان‌شناسی و عملکردهای انکو

(۱۳۹۱)

PSYCHOLOGICAL ASSESSMENT
A MANUAL

نویسنده: چاپ: اول

تعداد کپی: ۲۰۰ نسخه

نویسنده: دیوید آلبنوس

قیمت: ۲۰۰۰ تومان

نشانی:

انجمن روان‌شناسان/خ/متری

اول/خ/۲۵/پلاک ۱۸/طبقه ۲

تلفن: ۸۸۴۵۰۸۵۸

neevand88@gmail.com

پدیدآورنده: بلک، لئو بولد

مترجم: دکتر محمدامین شریانی

مشخصات نشر: تهران: نیوند، ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۳۶ صفحه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۰۳۸-۳-۱

وضعیت فهرست‌نویسی: قیما

موضوع: روان‌شناسی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶-۸-۱۴۴/RC۴۷۳

رده‌بندی دیویی: ۵۹۶/۸۹۰۷۵

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۹۸۷۹۸

نشر نیوند

۱۳۹۶

راهنمای بالینی ارزیابی عملکردهای ایگو (EFA)

نوشته:

لئوپولد بلک

ترجمه و گردآوری:

دکتر محمدامین شریفی

نوبت چاپ: اول شمارگان: ۲۰۰ نسخه

چاپ: دیجیتال آبنوس، ۱۳۹۶

مدیر تولید: پریسا فرجی

صفحه آرایی: فریده سجّادی

طراحی جلد: فریده سجّادی

قیمت: ۷۹۰۰۰ ریال

نشر نیوند

وابسته به نشریه پژوهش‌های روان‌شناختی

نشانی: تهران / اتوبان کردستان / بعد از پل حکیم / خیابان ۲۷ غربی / ۲۰ متری اول /
خیابان ۲۵ / شماره ۱۸ / طبقه ۲

neevand88@gmail.com

تلفن: ۸۸۳۵۰۸۵۸

خدمات مطالب

۹

پیشگفتار مترجم

بخش نخست: آشنایی با کارکردهای ایگو

۲۱ کارکردهای ایگو: هرست - رومی شده توسط لئوپولد بَلْک (۱۹۸۴ و ۱۹۸۸)

۲۶ روابط آبزه

۳۰ واقعیت سنجی

۳۲ قضاوت

۳۴ حس واقعیت و حس خود

۳۵ تنظیم و کنترل سابق‌ها، عواطف و مکان‌ها

۳۸ فرآیندهای فکر

۴۰ واپس‌روی انطباقی در خدمت ایگو (ARISE)

۴۱ کارکرد دفاعی

۴۶ سد محرك

۴۹ کارکرد خودمختار

۵۲ عملکرد ترکیبی - انسجامی

۵۴ تسلط - شایستگی

۵۷ سوپرایکو

۵۸ مؤلفه‌ی نخست: تداخل فاکتورهای سوپرایکو با کارکردهای ایگو

۶۱ مؤلفه‌ی دوم: یک‌دستی و ناهماهنگی عملکرد سوپرایکو

۶۳ مؤلفه‌ی سوم: انطباق کلی سوپرایکو

۶۹ توفیق سلسله‌مراتبی گروبر از سوپرایکو

بخش دوم: نمونه ارزیابی کارکردهای ایگو

۷۷ برای سنجش اثرکرهای ایگو، چه سؤالاتی می‌توان از بیمار پرسید؟

۸۰ سنجش کارکرد ایگو [۱] بر اساس روش بلك

۸۲ نمره‌گذاری EFA-M

۱۲۲ يك مثال از سنجش روابط ابژه با کمک کارت‌های TAT

در نظریه‌ی روان‌تحلیلی، یک سری اصول یا فرضیه‌ها (postulates) پیشنهاد شده است که بود و نبود آنها، به صورت عینی قابل اثبات نیست، اما به صورت انتزاعی قابل استنباط‌اند. به همین دلیل، اصطلاح «فراشناختی»^۱ برای آنها انتخاب شده است. این مفاهیم یا سازه‌های مفهومی فراشناختی، به منظور توصیف نظام روانی یا تشکیلات روان^۲، هم به لحاظ ساختار^۳ هم از نظر فرایند^۴، معرفی شده‌اند که شامل پنج دیدگاه است: دینامیک، ساختار،

-
1. metapsychological
 2. constructs
 3. mental apparatus
 4. structure
 5. process

توپوگرافیک، تکوینی و اکونومیک. از دل این دیدگاه‌ها یا مفاهیم تئوریک، یک سری اصطلاحات یا مفاهیم تئوریک دیگر هم استخراج شده است که فهم آنها در چهارچوب هر یک از دیدگاه‌های پنج‌گانه‌ی زیر، معنادار می‌شود.

دیدگاه دینامیک یا پویشی (dynamic)

دیدگاه دینامیک به این موضوع اشاره دارد که تمامی پدیده‌های روانی، نتیجه‌ی یک تعامل دائمی و لاینقطع نیروهای است که در تضاد با یکدیگر قرار دارند. این دیدگاه تلویحاً بیان می‌دارد که رفتار و انگیزش آدمی، ماهیتی پوی و متغیر دارد؛ گرانبار از انرژی و پیوسته در حال تغییر.

مفاهیم مرتبط: جایگزینی روانی، تعارض، مقاومت و واپس‌رانی از عمده‌ترین مفاهیمی هستند که از دیدگاه دینامیک استخراج می‌شوند. مطابق با دیدگاه دینامیک، چون انسان، پذیرای نیروهای متفاوت به درون خود است، بنابراین، بروز مجموعه‌ای از تعارض‌ها بین این نیروها، غیرقابل اجتناب خواهد بود و تشکیلات روان‌ها به‌منزله‌ی کاهش یا حذف رنجش‌ها و ناخشنودی‌های برآمده از این تعارض‌ها، سبب به استفاده از مکانیسم‌های مختلفی است که پروتوتایپ یا نمونه‌ی اصلی آن، واپس‌رانی^۱ است.

دیدگاه ساختاری (structural)

دیدگاه ساختاری به این ایده اشاره دارد که تشکیلات روانی، بر اساس واحدهای کارکردی یک ذات یا خمیره‌ی سه‌بخشی، سازمان‌دهی شده است: اید، ایگو و سوپرایگو. این سازمان شخصیتی بنیادین، ساختار

1. energy laden

2. repression

تئوریک تعارض درون روانی میان سه ارباب خشن را شکل داده است:
غرایز (اید)، الزامات واقعیت بیرونی (ایگو) و استانداردهای اخلاقی فرد
(سوپرایگو).

دیدگاه توپوگرافیک (topographic)

مثل دیدگاه‌های دینامیک و اکونومیک، دیدگاه توپوگرافیک هم یکی از سه
بعد برابر و اساسی فروید است. طبق مفروضه‌ی اصلی دیدگاه توپوگرافیک،
پدیده‌های روانه خودشان را در سطوح مختلفی از بروز و ظهور آشکار
می‌کنند؛ از ورطه‌ی شماره‌های ذهن (ناهشیاری) گرفته تا مرز آگاهی
(نیمه‌هشیار) و نهایتاً سطح روئین ذهن (هشیاری).

مفاهیم مرتبط: دیدگاه توپوگرافیک می‌تواند پدیده‌ی واپس‌رانی را توضیح
دهد. با استفاده از واپس‌رانی، سیستم روانی آدمی محل توپوگرافیک ایده‌ای
را که نماینده و نمایشگر یک غریزه معیبر است تغییر می‌دهد.

دیدگاه تکوینی (genetic)

دیدگاه تکوینی به سبب‌شناسی تعارض‌ها، به گونه‌ی رشدی و تاریخی
می‌پردازد. به بیان واضح‌تر، این دیدگاه، با توجه به تاریخچه‌ی
شخصیت، و رشد بعدی آن سر و کار دارد.
مفاهیم مرتبط: اجبار به تکرار و ترنس‌فرنس.

دیدگاه اکونومیک یا اقتصادی (economic)

دیدگاه اکونومیک (اقتصادی)، در واقع پیامد اقتصادی دیدگاه‌های قبلی
است و به سه موضوع مهم در باب انرژی روانی می‌پردازد: چگونگی توزیع،

.....

1. manifestation

2. distribution

تخلیه^۱ و دگردیسی^۲ انرژی روانی. همچنین، این دیدگاه نتیجه‌گیری‌هایی غیرمستقیم و ضمنی درباره‌ی دو موضوع دارد: ۱) چگونگی ابراز عواطف و ایده‌ها (مثلاً کلامی یا جسمی) و ۲) چگونگی دفاع آدمیان در برابر تهدیدهای روانی، با اتکا به دامنه‌ی وسیعی از مکانیسم‌های دفاعی.

منطبق و متناظر با دیدگاه‌های پنج‌گانه‌ی فوق، روش‌هایی برای مفهوم‌سازی موردی^۳ یا آن‌گونه که در نظریه‌های سایکوآنالیتیک، مصطلح^۴ است «فرمول‌بندی موردی»^۵، وجود دارد. ولی در کل، اکثر روش‌های فرمول‌بندی، عموماً یا ساختاری‌اند یا محتوایی. زمانی که توانمندی‌های روانی و نسبتاً ثابت شخصیت بیمار را بررسی می‌کنیم (مثلاً دفاع‌ها، منظم^۶، توانایی واقعیت‌سنجی، روابط ابژه، توانایی‌های شناختی و مانند اینها^۷ در واقع، در حال بررسی خصایص ساختاری هستیم. بنابراین، فرمول‌بندی‌ها، ساختاری^۸ به فرم (شکل) یا ساختار کارکردهای روانشناختی (که نسبتاً ثابت هستند) می‌پردازد. نویسندگان OPD-2، ساختار را این‌طور تعریف کرده‌اند: «ساختار به آسیب‌پذیری^۹ شخصیت، آمادگی^{۱۰} برای بیماری، و ظرفیت فرد برای پردازش^{۱۱} رض‌های درونی و رویدادهای استرس‌زای بیرونی اشاره دارد» (گروه کار OPD-2، ۲۰۰۸؛ ص ۱۹۹). اما

-
1. discharge
 2. transformation
 3. case conceptualization
 4. case formulation
 5. structural
 6. vulnerability
 7. disposition
 8. Operationalized Psychodynamic Diagnosis (OPD)

فرمول‌بندی‌های دینامیک^۱ (یا پوششی) به محتوا می‌پردازند، یعنی بر معنای علایم بیمار، انگیزه‌های او، امیال و دفاع‌هایی که در برابر امیال عکس می‌شوند، و محتوای تعارض‌ها متمرکز می‌شوند. فرمول‌بندی‌های دینامیک، معمولاً از فرمول‌بندی‌های تکوینی^۲ جدا نیستند؛ رویکرد اخیر، به سبب‌شناسی تعارض‌ها به شیوه‌ی تاریخچه‌ای می‌پردازد. در این نوع فرمول‌بندی، صاحب‌کننده روی آیت‌های زیر تمرکز می‌کند: دورترین خاطره، بیمار، سابقه‌ی رشدی، رویدادهای تروماتیک (مثل آزارهای جسمی/جنسی/انسی؛ سابقه‌ی جراحی؛ ابتلاء والدین به سوء مصرف مواد و الکل؛ ساکوزوالین)، استرسورهای خفیف‌تر (مثل تولد همشیره‌ها)، ناسازگاری‌های والدین، شدت‌های تحصیلی و مواردی از این دست. با این مقدمه، باید گفت:

* ارزیابی عملکردهای ایکو، (EF)^۳ که توسط بلك^۴ (۱۹۸۴؛ ۱۹۸۸) معرفی شده است، نمونه‌ای از فرمول‌بندی ساختاری است. همچنین محور M از کتاب PDM^۵ (راهنمای تشخیصی روان‌پوشی) نمرخی از کارکرد روانی بیمار به دست می‌دهد که در واقع نوعی فرمول‌بندی ساختاری است (گروه کاری PDM، ۲۰۰۶؛ ص ۱۱۱).

* روش درون‌مایه‌ی ارتباط تعارضی مرکزی^۶ (CCR)، که توسط لوبورسکی و کریستس-کریستف^۷ (۱۹۹۸) معرفی شده، نمونه‌ای از

1. dynamic

2. genetic

3. Ego Function Assessment (EFA)

4. Bellak

5. Psychodynamic Diagnostic Manual (PDM)

6. Core Conflictual Relationship Theme (CCRT)

7. Luborsky & Crits-Christoph

فرمول‌بندی دینامیک است.

* تشخیص روان‌پویشی عملیاتی‌شده (OPD) نیز جزء محدود ابتکارانی است که نه تنها جنبه‌های ساختاری و محتوایی (=پویشی) را در بر می‌گیرد، بلکه الگوهای روابط بین‌فردی که مختص بیمار و منش او هستند هم، بررسی می‌کند. دومین نسخه‌ی این کتابچه‌ی تشخیصی (OPD-2) شامل ۵ محور زیر است:

محور I: تجربه بیماری و پیش‌نیازهای درمان (experience of illness and prerequisites for treatment)

محور II: روابط بین‌فردی (interpersonal relations)

محور III: تعارض (conflict)

محور IV: ساختار (structure)

محور V: اختلالات روان‌سوماتیک (mental and psychosomatic disorders)

از محورهای دوم، سوم و چهارم، رای فرمول‌بندی جامع بیماران می‌توان استفاده کرد (گروه کاری OPD-2، ۲۰۰۸).

از آنجا که موضوع کتاب حاضر، صرفاً یک از شناخته‌شده‌ترین روش‌های فرمول‌بندی ساختاری است، شاید توضیحات مسرر و ولزکی^۱ (۲۰۰۷؛ ص ۸۲-۸۱) در باب مفهوم «ساختار» قدری به روشن‌تر شدن موضوع کمک کند. آنها معتقدند که ساختارها، به آن دسته از کارکردها یا عملکردی، شناختی اشاره دارند که نسبتاً ثابت و بادوام‌اند و معمولاً شامل این چهار مورد می‌شوند:

۱. کارکردهای خودمختار ایگو^۲ (اینها شامل آشفته‌گی‌های موجود در کارکردهای بنیادین بیولوژیک، ادراکی، حرکتی و شناختی می‌شود، مثلاً زبان برای تخصصی که در حال بررسی این کارکردهاست، کفایت واقعیت‌سنجی

1. Messer & Wolitzky

2. autonomous ego functions

بیمار، به ویژه آیتمی مهم است).

۲. عواطف، سائق‌ها و دفاع‌ها^۱ (اینها به شیوه‌های منشی فرد در نحوه‌ی تجربه کردن تکانه‌ها و احساسات و نحوه‌ی مهار آنها اشاره دارد. پاره‌ای از سؤالاتی که برای ارزیابی آنها به کار می‌رود عبارتند از: آیا این شخص قادر است که دامنه‌ای از احساس‌ها را تجربه کند، بدون اینکه بیش از حد، آنها را سرکوب کند یا به وسیله برخی از احساساتش درهم کوبیده شود و از پاره‌ای یا یک عاطفه‌ی غالب وجود دارد که سایر کارکردهای شخص را تحت الشعاع قرار داده باشد؟ آیا عواطفی که ارتباط نزدیکی با هم دارند (مثلاً خشم، نفرت، تحریک پذیری^۲، حسادت^۳) به اندازه‌ی کافی از یکدیگر متمایز هستند، یا اینکه یکی آنها را بیمار ذیل خشم گرد می‌آورد و دسته‌بندی می‌کند؟ کیسه‌ی دفاعی بیمار تا چه اندازه پخته، نوروتیک یا بدوی‌اند؟ آیا دفاع‌های او اعتراف شده‌اند که لذت بردن از زندگی محدود شود یا به لذت بردن از زندگی مداخله ایجاد کرده‌اند؟).

۳. کارکردهای مرتبط با «ابژه» (در جابجا، اسلوب‌ها و سبک‌های اساسی فرد برای ارتباط‌هایش با دیگران، مد نظر است). متخصص دنبال پاسخی برای این سؤالات است: آیا این فرد قادر است که اهل اعتماد^۴ و صمیمی، ولی در عین حال، مستقل و خودمختار باشد؟ آیا در ارتباط‌هایش بیش از حد کنترل‌کننده است؟ خیلی سلطه‌پذیر است؟ پرهیزگراست؟

.....
1. affects, drives, and defenses

2. anger

3. hate

4. irritation

5. jealousy

6. object-related functions

7. trusting